

Schriftlezing: Matteüs 1:1-17

Tekst: Matteüs 1:1-17

Gez. 80:1,2,3,4

Gez. 48:1,2

Gez. 48:3,4

Gez. 164 (gr. 5-8)

Ps. 89:1,2

Gehouden te: Baflo, 11-12-11 (14.30 u.)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Namenlijst

Wat doet u met de geslachtsregisters die in de Bijbel staan? Overslaan, vermoed ik. U wilt uw tong niet breken over al die moeilijke Hebreeuwse namen in 1 Kronieken en Ezra en Nehemia. En u vindt het saai, zo'n lange lijst met namen.

U vraagt: Waarom staat dat eigenlijk in de Bijbel? Wat heeft dat voor boodschap, al die namen op een rijtje?

Ik hoorde of las eens het volgende verhaal. Van wie of waar weet ik niet meer.

Een dominee ging eens op bezoek bij een oude zuster, die weduwe was. Laten we haar Hanna noemen, net als de profetes die in Lucas 2 genoemd wordt.

Ze kon al niet meer zo goed lezen, zo oud waren haar ogen. Hanna en de dominee hadden een gelovig gesprek. Aan het eind wilde de dominee met haar een stuk uit de Bijbel lezen.

Soms heb je bewust iets opgezocht. Soms vraag je het aan de mensen waar je op bezoek bent. Dat deed deze dominee ook bij de oude Hanna. "Wat zal ik lezen? Wat vindt u een mooi bijbelgedeelte?"

Hanna zei: "Doe maar een geslachtsregister, zo'n lijst met namen." Verbaasd over die keus - hij had eerder gedacht aan een psalm - vroeg de dominee: "Waarom een geslachtsregister?" Het antwoord was: "God kent al die namen en mensen persoonlijk. Dat vind ik zo mooi."

Wat een gelovig antwoord. Hanna had het begrepen. God kent alle namen. En, meer nog, al die namen vertellen een verhaal. Het verhaal van Gods trouw. Hoe God generatie na generatie verder gaat en zijn barmhartigheid bewijst aan duizend geslachten van mensen, die Hem liefhebben en zijn geboden onderhouden.

We lazen vanmiddag een geslachtsregister. Een heel bijzondere: van drie keer veertien geslachten in de voorgeschiedenis van Jezus Christus, de zoon van David, de zoon van Abraham.

Overslaan maar? Nee dus. Want hier klinkt duidelijk de boodschap van Gods liefde en trouw. De boodschap van Gods beloften, die Hij in vervulling doet gaan. De belofte van de komende Messias.

We komen oude, bekende namen tegen. Maar het is vooral een nieuw begin dat God maakt met zijn volk, dat doodgelopen is. Een nieuwe geboorte komt. Ook voor het

volk van God. Daar gaan we vanmiddag en, zo de Heer wil, ook volgende week zondag over lezen.

We lazen vorige week de laatste bladzijde van ons Oude Testament. We lezen nu de eerste bladzijde van het Nieuwe Testament. Of wel:

De nieuwe bladzij 1

2. De nieuwe oorkonde.

Wilt u in uw Bijbel even opzoeken het boek 2 Genesis?

Dat kunt u niet vinden? Dat staat niet in uw bijbeltje? Wel gewoon Genesis, het eerste boek van het Oude Testament. 2 Samuël ziet u wel, 2 Koningen ook en 2 Korintiërs en 2 Johannes. Maar 2 Genesis niet.

Toch hebben we er in deze dienst uit gelezen. Hoezo? Wel, je zou Matteüs' evangeliebeschrijving met enig recht '2 Genesis' kunnen noemen. En niet alleen omdat het toevallig het eerste boek van het Nieuwe Testament is.

Matteüs wil bewust net zo'n boek schrijven als dat eerste boek van de Bijbel: de wordingsgeschiedenis van Jezus Christus. Dat zet hij met zoveel woorden boven zijn geschrift. In onze bijbelvertaling staat:

"Overzicht van de afstamming van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham."

"Geslachtsregister van Jezus Christus," in andere vertalingen. Er staat eigenlijk "Boek van de wording van Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham." Of: "Oorkonde van de aanvang van Jezus Christus." Letterlijk: Boek van de genesis van Jezus Christus. Daar hebt u het woord.

Dat is wat anders dan een lijst met voorouders. Die geeft Matteüs wel in vers 2-17. Maar het opschrift staat niet alleen boven de eerste pagina. Het typeert het hele boek. Hij zet dit er bewust boven. Hij wil een boek schrijven dat de wording van Jezus Christus beschrijft voor Gods volk. Een oorkonde, die het begin van de geschiedenis en het werk van Gods Gezalfde optekent voor alle tijden.

Want het evangelie van Jezus Christus is geen afgerond verhaal. Zijn werk als Gezalfde gaat immers onverminderd door na zijn dood en zijn opstanding, na Hemelvaart en Pinksteren. Matteüs vertelt alleen het begin. Die overtuiging deelt hij overigens met de andere evangelisten. Lees het begin van hun boeken en van Handelingen.

Met Jezus begint een nieuwe wording, een nieuwe geboorte, vastgelegd in een officiële oorkonde. Dat gebeurt trouwens niet voor het eerst. Matteüs sluit heel bewust aan bij het Bijbelboek Genesis.

Laten we dat even opzoeken. Dat kun je makkelijk vinden hè, jongens en meisjes? Kijkt u maar even mee in Genesis 2:4 en 5:1. In Genesis 2:4 lezen we:

"Dit is de geschiedenis van de hemel en de aarde. Zo ontstonden ze, zo werden ze geschapen."

Die geschiedenis loopt door tot het laatste vers van hoofdstuk 4. Dan komt hoofdstuk 5:1:

"Dit is de lijst van Adams nakomelingen."

Dat loopt door tot Genesis 6:8, met het noemen van Noach, die genade vond bij de HEER.

Nu moet u weten, dat Matteüs' eerste lezers christenen uit de Joden waren. Ze woonden in Israël, en in alle landen van het Midden-Oosten en rond de Middellandse Zee. Veel van die Joden hoorden hun Bijbel niet in het Hebreeuws, maar in de Griekse vertaling.

Daar staat in beide teksten dezelfde uitdrukking als Matteüs gebruikt. "Boek van de genesis van hemel en aarde, toen zij geschapen waren." En: "Boek van de genesis van de mens."

In die beide stukken uit Genesis geeft God de Heilige Geest ons twee oorkondes. De oorkonde van de eerste geschiedenis van de hemel en de aarde. En de oorkonde van de eerste geschiedenis van de mens.

Daarbij gaat het om de vraag: "Hoe zijn hemel en aarde geworden wat ze nu zijn? Hoe zijn de mensen geworden wat ze nu zijn?"

Die vragen worden beantwoord in die oorkondes. We lezen in de eerste over het paradijs en de zondeval. Over de oorlog tussen de slang en de vrouw en de overwinning van het vrouwenzaad. We lezen van ongeloof, maar ook van geloof en van het aanroepen van de naam van de Heer.

We lezen in de tweede oorkonde van vele geboorten uit de mens in de lijn van de geslachten. Net zo'n refrein als in Matteüs 1. 'Adam verwekte Set; Set verwekte Enos; Enos verwekte Kenan...' En ga zo maar door.

We lezen ook van geweldenarij, van de reuzen uit de voortijd. We lezen van de toorn van God en zijn berouw. Maar ook over de genade van God voor Noach. Dat stempelt de wereld en de mensheid van nu, wil God zeggen.

Zo gaat het verder in het boek Genesis. We lezen er bv. van de wording van Gods verbond met Abraham en zijn nageslacht. Het boek Genesis kent een open einde, gericht op de toekomst van Gods volk in het beloofde land.

Zo'n genesis wil Matteüs ook beschrijven. God de Heilige Geest wil hem een nieuwe oorkonde laten vastleggen van een nieuwe begin, namelijk de wording van Jezus Christus. Want de mensheid is in het Oude Testament vastgelopen in de zonde. Gods eigen volk zelfs is vastgelopen in de zonde en het ongeloof in het dienen van de Heer. Davids koningshuis liep op niets uit.

Die oorkonde van Jezus' wording vraagt bij voorbaat respect. De lezers moeten onder de indruk komen van het gezag van deze Gezalfde. Van deze Jezus. Zoals de scharen onder de indruk van zijn gezag kwamen na het aanhoren van de Bergrede. Dat gezag van Jezus straalt af in het boek dat Matteüs als apostel over Hem schrijft. Jezus is immers de Messias. In zijn wording gaan de beloften van God in vervulling. Hij is "*Jezus Christus, zoon van David, zoon van Abraham.*"

Aan David was een Zoon beloofd, die voor altijd op zijn troon zou zitten. Zo'n Messias uit Davids huis verwachtten de Joden. Hij zal Koning zijn en zijn volk bevrijden.

Maar Matteüs zegt ook: Jezus Christus is zoon van Abraham. In Hem gaan de beloften aan Abraham in vervulling.

Dat betekent, dat de zegen voor Abrahams nageslacht én voor de volken in Hem zijn wortel vindt. En dat je in die zegen alleen deelt door het geloof in Jezus Christus. Of

je nu lijfelijk nazaat van Abraham bent of door het geloof in Christus kind van Abraham wordt. Zoals wij.

Zo brengt Matteüs al in de titel van zijn boek verschillende lijnen samen. Hij wil schetsen de oorkonde van de wording van Jezus Christus. En hij laat in het vervolg zien hoe die wording een lange voorgeschiedenis heeft. Met vele oude namen. Ze staan allemaal op bladzij 1.

3. De oude namen.

Een hele lijst met namen zet Matteüs neer. Bekende namen, onbekende namen. Wat voor indruk maakt dat op u?

"Abraham verwekte Isaäk, Isaäk verwekte Jakob, Jakob verwekte Juda en zijn broers ....." En ga zo maar door.

Bij het voorlezen ontstaat de indruk van een ellenlange weg. Het gaat maar door: van vader op zoon, generatie na generatie. Hoogtepunten kom je tegen, maar evenveel dieptepunten.

Matteüs schildert een lange weg van generaties. Onze tekst beslaat het overgrote deel van het Oude Testament. Wat bedoelt Matteüs hier nu mee? Wil hij de afstamming van Jezus vertellen? Ja, maar niet in de eerste plaats.

Hij wil kort de geschiedenis vertellen van de Messias in wording. Zo wil Matteüs aantonen, dat het in heel het Oude Testament ging om de komst van Gods Gezalfde, de beloofde Verlosser. Eén groot adventsverhaal is het.

Maar die geschiedenis is niet door mensen gemaakt. God handelt. God verkiest. God is genadig voor een ongelovig en hardnekkig volk.

Matteüs verdeelt de geschiedenis van Gods verbond met Israël daarom in drie gelijkwaardige perioden. De sleutel ligt in vers 17:

"Van Abraham tot David telt de lijst dus veertien generaties, van David tot de Babylonische ballingschap veertien generaties, en van de Babylonische ballingschap tot Christus veertien generaties."

Matteüs onderscheidt dus drie perioden van veertien generaties. Een generatie kunnen we stellen op ruim veertig jaar. Dan komen we uit op drie ongeveer gelijke perioden in de geschiedenis van Israël vanaf Abraham.

Alle drie perioden hebben hun eigen kenmerk. Bij Abraham begint de bijzondere beloftegeschiedenis voor Gods volk. Dat kenmerkt de tijd van Abraham tot David. Van herdersvorst tot vorstenhuis.

Bij David begint de bijzondere koningsgeschiedenis. Van glorie tot diep verval en de wegvoering naar Babel. Het is een periode van koningen, die het uiteindelijk niet maken voor God. Hoe goed ook begonnen met David, de man naar Gods hart.

De derde periode blijft staan onder het oordeel van de wegvoering naar Babel. Want Matteüs noemt hier niet een naam, maar een ingrijpende gebeurtenis.

Ja, een deel van Gods volk is teruggekeerd naar het beloofde land. Maar een groot deel van het volk is in de verstrooiing gebleven, onder alle volken waarheen men verdreven of gevlucht was.

De terugkeer was niet algemeen. Matteüs vermeldt die ook niet. Dus, Gods volk is een verstrooid volk gebleven.

Dat is de situatie op de nieuwe bladzij 1. Bij het moment van Jezus' geboorte. Na de ballingschap heeft geen van Davids nakomelingen ooit weer de troon beklommen in Israël. David bleek onder Gods oordeel onmachtig om een altijd durend koningschap te vestigen.

Daarom worden de namen uit de derde periode steeds onbekender. Matteüs vertelt uit deze periode geen bijzonderheden meer. Die zijn er gewoon niet. Geen wapenfeiten, positief of negatief, zoals in de eerste twee perioden.

David is uitgeteld. Een afgehouden boomstronk, om het beeld uit Jesaja 11 te gebruiken. Israël is uitgeteld, letterlijk en figuurlijk. Uitgeteld onder de overheersing van achtereenvolgende wereldrijken. Het is na de ballingschap eigenlijk nooit meer zelfstandig geweest.

Daar loopt de geschiedenis van Abraham en van David op uit. De geschiedenis loopt vast in het gericht van God. Dat gericht duurt voort, omdat het pas weggenomen kan worden door Gods gezalfde Dienaar.

Matteüs laat aan zijn lezers zien hoe noodzakelijk de komst van de beloofde Gezalfde is. Er zijn al drie perioden voorbij gegaan. Het is duidelijk geworden: het herstel komt niet van mensen.

Herstel komt er alleen in de weg van een nieuwe wording: die van Jezus Christus. Genesis van bovenaf, wanneer God zelf vanuit de hemel ingrijpt en aan David en zijn huis de beloofde Zoon gaat geven. Jezus, die zijn volk zal redden van hun zonden, zoals er op de volgende bladzij staat.

Zijn al die mensen, die vaders en moeders die Matteüs noemt, dan uitgeschakeld? Tellen hun namen niet voor de Heer? Doen hun leven en hun geschiedenis dan niet terzake voor God?

Zo moet je het niet zeggen. God gebruikte hen. En vooral liet God in die geschiedenis van Abraham en David zien hoe Hij verkiezend handelde. Hoe heel die geschiedenis riep om Gods genade. Hoe God zijn genade ook steeds weer aan al die mensen en aan heel het volk heeft bewezen.

Dat maakt Matteüs duidelijk door op verschillende punten uitweidingen te geven, die het ritme van de samenvatting doorbreken. Ik kan al die details niet allemaal gaan bespreken.

Maar het is opvallend als je de namen bekijkt. Bv. van de vrouwen die genoemd worden. Tamar, Rachab, Ruth, Batséba, hier nadrukkelijk *genoemd "de vrouw van Uria"*. Tamar en Batséba vertegenwoordigen in elk geval een paar zwarte bladzijden in de geschiedenis van Abrahams nageslacht en Davids leven.

Dat wordt naar voren gehaald. Want Juda noch David verdienden het om verkozen te worden tot stamhouder en voorvader van de Christus.

Denk ook aan de drie koningen die missen uit de lijst tussen Joram en Uzzia. Drie koningen zijn weggelaten: Achazja, Joas en Amasja.

Zij zijn alle drie om het leven gebracht bij een samenzwering, die het gevolg was van hun ontrouw aan de Heer. Gods toorn openbaarde zich daarin. Daarom kent de tweede periode een gapend gat van ruim zeventig jaar. Een lang lidteken als gevolg van afval en ingevoerde afgoderij onder Joram, die trouwde met Atalia, de goddeloze dochter van Achab en Izebel.

Zo gaat het verder. Het geheel laat zien: de mensen zijn uitgeteld. Gods volk is uitgeteld. Het oordeel van God is aanwezig. Het wordt echt niks als God zelf niet opnieuw begint in zijn genade.

Mensen brengen de Messias niet voort. De Verlosser van Israël en de volken komt niet op eigen kracht uit Davids linie voort. Dat geeft Matteüs ook aan in vers 16, als hij bij Jozef is aangekomen.

"Jakob verwekte Jozef, de man van Maria. Bij haar werd Jezus verwekt, die Christus genoemd wordt."

Let u op de afwijkende formulering. Jozef wordt uitgeschakeld in het voortbrengen van de beloofde Zoon van David. David zelf wordt uitgeschakeld. Hoe dat dan zit, vertelt Matteüs in het tweede gedeelte van h. 1. Daarover, zo de Heer wil, volgende week zondag.

De Messias in zijn wording is niet afhankelijk van menselijke kracht. Zijn komst is geen verdienste van een raszuiver volk of een smetteloos koningshuis. Maar het is alleen vervulling van de beloften van God. Zijn geboorte is een wording in de genade van God voor een zondig volk en een zondige mensenwereld. Dat is de werkelijkheid voor de wereld van toen en van nu.

4. De nieuwe geboorte.

"Hoe zijn hemel en aarde geworden wat ze nu zijn? Hoe zijn de mensen geworden wat ze nu zijn?" Om die vragen ging het bij die twee teksten uit Genesis, die ik in het eerste punt aanhaalde. Je kunt ook zeggen: wat is nu het resultaat van die wordingsgeschiedenis geweest?

We zagen het. Het resultaat van het menselijk handelen en hun geschiedenis is 0,0. Alleen maar zonde, schuld en als gevolg daarvan het oordeel van God.

Maar wat is nu het resultaat van de wording van Jezus Christus, die nieuwe geboorte? Wat is het resultaat van Gods handelen en van Gods beloftegeschiedenis? Dit, gemeente: een gekomen Messias, Jezus. God gaf die beloofde Gezalfde. Een presente Redder voor allen die in Hem geloven.

Matteüs beschrijft immers de wording van de Messias vanuit zijn situatie. Na de opstanding en de Hemelvaart van zijn en onze Heer. Na Pinksteren met de uitstorting van de Heilige Geest.

Dat brengt hij tot uitdrukking door al in het opschrift van zijn boek de naam Jezus Christus te gebruiken. Jezus Christus, die laatste naam ook als een eigenaam van de Messias. Zo kenden de lezers van zijn boek Hem, in elk geval de grieks sprekenden onder hen.

Verder in zijn boek gebruikt Matteüs die naam Christus niet weer. Hij heeft het steeds over Jezus of over de Nazoreeër. Maar hij legt het in zijn oorkonde vast: Deze Jezus is de Christus, de beloofde Messias uit het zaad van Abraham en het huis van David. Hij, niemand anders.

In Hem worden al Gods beloften vervuld. Het betekent een nieuwe geboorte, ook voor Gods volk. En de geschiedenis van de Gezalfde Jezus houdt niet op wanneer Matteüs zijn pen neerlegt en zijn boek besluit. Een geboorte is ook nooit het einde, maar een nieuw begin.

Net als het eerste boek van het Oude Testament is ook het eerste boek van het Nieuwe Testament een boek met een open einde. Met een blik op de toekomst. Matteüs geeft als slotakkoord van zijn boek de woorden van Jezus weer:

"En houd dit voor ogen: ik ben met jullie, alle dagen, tot aan de voltooiing van deze wereld." (Mat. 28:20)

Dat is het resultaat van de wording van de Messias. Een levende Heer in de hemel, die met zijn gemeente is. Immanuël: God met ons.

De lange voorgeschiedenis van Jezus Christus is niet vergeefs. Het heeft resultaat: een aanwezige Redder met alle macht in hemel en op de aarde. Dat is de werkelijkheid van ons leven en van onze wereld. Het is een levend heden. De nieuwe bladzij 1 was nog maar het begin van het boek.

Op welke bladzij sta jij?

Amen